

Kartonnen bussen waar iedereen zijn ideeën in kwijt kan

de ideeënbus dus niet alleen om meningen en vragen uit de klassen te krijgen, maar ook als middel om met alle klassen – al of niet op hetzelfde moment – te communiceren.

Voor wie?

Elke leerling van kleuter tot zesde leerjaar en alle andere schoolbetrokkenen. Help kleuters of kinderen die nog niet kunnen schrijven om hun kaartjes in de bus te krijgen.

Zet een ideeënbus in elke klas en op alle andere plaatsen waar schoolactoren samen zijn (dus ook in het secretariaat en de ruimte voor klussers en poetsers).

Hoe lang?

De ideeënbussen kunnen gerust het hele schooljaar blijven staan.

In de klas trek je er als leerkracht tijd voor uit in een klasbepreking. Daarover spreek je met je leerlingen af, vóór je met de ideeënbus start.

Op schoolniveau trekken verschillende schoolactoren (directie, leerkrachten, leerlingen) tijd uit voor de bespreking van de schoolonderwerpen. Dat hangt af van je afspraak met de leerlingen over de manier waarop je de thema's bespreekt en behandelt.

Waarmee?

- > Eén kartonnen doos per locatie
- > Notiepapiertjes in twee verschillende kleuren. Bijvoorbeeld blauw voor de klas en wit voor de schoolonderwerpen (dus plaats- en schoolgebonden). Of je werkt met rode, groene en oranje papiertjes: rood voor problemen, groen om iemand een pluim te geven of om te zeggen wat je tof vindt, en oranje voor dingen waarvan je niet goed weet wat je er eigenlijk van moet denken.

Aan de slag

Vóór stap 1 - De opstart: welke vragen moet je eerst uitklaren?

- > Waarom installeer je ideeënbussen?
- > Waar hang je de ideeënbussen op?

Waarom?

Kinderen hebben het recht om thema's die ze belangrijk vinden aan te kaarten en om hun mening te uiten.

Gebruik een ideeënbus als kanaal om agendapunten (ideeën, problemen, voorstellen) bij de kinderen te verzamelen of om te weten te komen wat er bij jou op school leeft.

Ideeënbussen zijn er in alle mogelijke vormen en maten: van eenvoudige kartonnen dozen over ingewikkelde vouwpakketten, echte postbussen tot nestkastjes. Een klasbus werkt het best als ze gedragen wordt door leerlingen én leerkracht. Om een band te creëren tussen de kinderen en de klasbus, is het belangrijk dat je de bus elk jaar opnieuw ontwerpt of beschildert.

In het kader van Milieuzorg Op School (MOS) ontwikkelde de vzw doedèskadèn een sMOSpot die gebaseerd is op de klasbus. De sMOSpot combineert de methodiek van de groene envelop met de klasbus. Aan de ideeënbus hangt een wasknijper waar de leerlingenraad regelmatig een stelling of vraag aanhangt. Je bespreekt de vraag of stelling met de klas, noteert het antwoord of de mening van de klas en deponeert die in de bus. Dan gebruikt de leerlingenraad

- > Wie maakt welke ideeënbus leeg?
- > Hoeveel keer per maand ga je de ideeënbussen leegmaken?
- > Wie leest en onderzoekt de ideeën?
- > Wie bepaalt om met een idee of probleem wel of niet aan de slag te gaan?
- > Hoé bepaal je om al of niet van een idee of probleem werk te maken?
- > Hoe informeer je iedereen (of toch minstens de indiener) over wat er met zijn idee gebeurt?

Stap 2 - Ideeënbussen ophangen: hoe maak je je ideeënbus bekend?

Zorg ervoor dat alle leerlingen en andere schoolactoren goed weten waar en waarom er op je school ideeënbussen hangen. Of vraag elke klas om haar eigen klasbus in elkaar te knutselen. Dat maakt het meer 'hun' bus. Vertel iedereen op school hoe ze de ideeënbussen kunnen gebruiken en wat er met hun ideeën of problemen gebeurt.

Stap 3 - Briefjes stimuleren: hoe hou je leven in je ideeënbus?

Om de ideeënbus levendig te houden, is er een sterke ondersteuning van elke leerkracht nodig. De juf of de meester maakt de leerlingen attent op de bus. Stimuleer je leerlingen bijvoorbeeld om iets dat ze in de klas of in de gang aankaarten, op te schrijven en in de bus te stoppen.

Als leerkracht heb je in je klas geregeld gesprekken over samenleven, regels en afspraken op school en in de klas. In die gesprekken brengen leerlingen geregeld ideeën of visies aan over hoe ze dat samenleven kunnen veranderen, aanpassen of bijsturen.

Ga je dieper in op die opmerkingen? Meestal hangt dat er maar vanaf: komt het jou als leerkracht uit? Past het in je programma of in je planning? Het is logisch en terecht dat je rekening houdt met je lesvoorbereidingen, maar soms raken goede ideeën zo toch verloren of vergeten. In een klas met een ideeënbus krijgt de leerkracht en elke leerling de kans om een idee kort te noteren zodra het opkomt.

Stap 4 - Briefjes bespreken: hoe maken we hier verder werk van?

De vaste afspraak is dat je de inhoud van de ideeënbus samen bekijkt, sorteert (klas- en schoolniveau) en op de juiste plaats bespreekt.

Op Klasniveau

Bespreek ideeën over het klasniveau regelmatig in een kringgesprek. Bekijk dan ook wanneer je van welk voorstel werk gaat maken, en hoe.

Op Schoolniveau

Dient je ideeënbus ook voor ideeën, problemen en voorstellen op schoolniveau? Dan moeten ook die achteraf een uitweg vinden. Spreek bijvoorbeeld af dat de schoolbriefjes naar de leerlingenraad gaan, of dat je er een werkgroep rond opricht. Daarvoor combineer je dus andere overlegvormen met je ideeënbus (zie hoofdstuk 4, 'Overlegvormen', pag. 88). Maak in elk geval vooraf een duidelijke afspraak over waar de voorstellen voor de school gaan terechtkomen.

Twee sleutels tot succes

Koppel de ideeënbus aan het klasgebeuren en geef gevolg aan de briefjes

Soms stelden scholen vast dat de inhoud van de ideeënbussen een beetje bedroevend bleef. Soms zelfs kwam de inhoud na lang genoeg wachten vanzelf naar buiten, onder de vorm van sinaasappelschimmels en broodkorstbacteriën. Dat voorkom je door je ideeënbus serieus te nemen.

Zorg er ook voor dat je ideeënbus geen excuus wordt om niet meer naar prangende problemen of voorstellen te luisteren of om ze nodeloos uit te stellen. 'Steek het maar in de ideeënbus', mag geen manier worden om je ergens van af te maken.

Een ideeënbus werkt pas goed als klas en school ze ondersteunen. En de ideeën die erin terechtkomen, moeten een vervolg krijgen. Het is belangrijk dat iedereen ervaart dat de school de ideeënbriefjes serieus neemt, dat ze niet zomaar in de prullenmand belanden, dat je met goede ideeën op school iets kunt veranderen. Pas dan heeft een ideeënbus echt zin.